

Универзитет у Нишу
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
Бр. 01-3577/1
22/11/2022. године

На основу члана 36. Правилника о мастер академским студијама права Служба за наставу и студентска питања даје следеће

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

1. Обавештава се јавност да су завршни мастер рад и Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада под називом „Улога прикривеног иследника у откривању трговине људима”, кандидата Марковић Милице, број досјеа М009/20-УП, студента мастер академских студија права на Правном факултету у Нишу, примљени дана 22/11/2022. године и да се налазе у Библиотеци и на сајту Факултета.
2. Извештај и мастер рад доступни су, у року од 5 (пет) дана од дана истицања овог обавештења на огласну таблу Факултета, заинтересованим лицима у времену од 08,00 до 15,00 сати сваког радног дана.
3. Извештај Комисије за оцену и одбрану мастер рада су саставни део овог обавештења.
4. Ово обавештење истаћи на сајт и доставити Библиотеци.

СЛУЖБА ЗА НАСТАВУ И
СТУДЕНТСКА ПИТАЊА

Универзитет у Нишу
Правни факултет

На седници Катедре за кривичноправне науке која је одржана дана 03.11.2022. године на основу члана 34. Правилника о мастер студијама Правног факултета у Нишу предложена је, а Одлуком декана бр. 01-3348 од 07. 11.2022. године, формирана Комисија за оцену и јавну одбрану мастер рада под називом: „Улога прикривеног иследника у откривању трговине људима” кандидата Милице Марковић, број индекса М009/20-УП. Комисија, након детаљног прегледа мастер рада, Катедри за кривичноправне науке, подноси следећи:

ИЗВЕШТАЈ

Мастер рад под насловом „Улога прикривеног иследника у откривању трговине људима” кандидата Милице Марковић написан је на 90страница текста, са укупно 111 напомена у фуснотама, које чине додатна објашњења, цитирање научних и стручних чланака, релевантних прописа, као и позивање на одлуке Европског суда за људска права (у даљем тексту: ЕСЉП) и одлуке националних судова. У погледу литературе, приликом израде рада кандидат је користио 29 домаћих и страних извора – библиографске јединице (уџбенике, књиге, приручнике, монографије, чланке, коментаре закона) уз осталу истраживачку грађу - 27 закона и међународних докумената, као и интернет изворе.

Структурално је рад подељен надесет делова: 1) Увод, 2) Појам, елементи и карактеристике трговине људима, 3)Међународна документа као правни оквир за сузбијање трговине људима, 4) Унутрашњи прописи као правни оквир за сузбијање трговине људима, 5) Појам, законски услови за одређивање и врсте посебних истражних техника, 6) Појам и историјат прикривеног иследника, 7) Прикривени иследник у кривичном процесном праву Републике Србије, 8) Одговорност прикривеног иследника за противправне радње у току свог ангажовања, 9) Прикривени иследник у упоредном праву, 10) Улога прикривеног иследника у откривању трговине људима у Републици Србији са

закључком, литературом, сажетком и кључним речима на српском и енглеском језику, као и биографијом кандидата на крају рада.

Кандидат је у уводу (стр. 1-4) изложио предметског рада и указао на проблематику одређивања, откривања и сузбијања трговине људима. Поред тога указано је на неопходност употребе адекватног и ефикасност механизма у борби против кривичног дела трговине људима. У вези с тим, исказана је проблематика у погледу анализе нормативе која регулише употребу посебних истражних техника, конкретно института прикривеног иследника, на националном и међународном нивоу и проблематику његове примене у пракси. Изложен је циљ мастер рада, а значај обрађивања овакве теме кандидат објашњава кроз анализу домаћих и међународних прописа и њихове примене у пракси, у контексту потребе адекватног регулисања и развијања механизма за ефикасну борбу против кривичног дела трговине људима, као и кажњавање учинилаца тог кривичног дела.

У другом делу под насловом „Трговина људима“ (стр. 4-20) кандидат даје дефиницију трговине људима садржану у међународним документима и у унутрашњем законодавству, као и појашњења појма трговине људима и његово разликовање од сличних појмова. Затим кандидат обрађује три неопходна елемента трговине људима: радњу извршења, средство и циљ, као и карактеристике и облике испољавања трговине људима.

У трећој глави рада „Међународна документа као правни оквир за сузбијање трговине људима“, (стр. 21-36) наведена су међународна документа која експлицитно или имплицитно инкриминишу дело трговине људима. Кандидат даје приказ регулисан најпре Конвенцијом о ропству из 1926. године са Протоколом о изменама и допунама из 1953. године, потом правом Уједињених нација и то кроз Конвенцију Уједињених нација против транснационалног организованог криминала из 2000. године (Палермо конвенција) са три допунска протокола. Поред Уједињених нација приказано је регулисање овог института и кроз право Европске уније и то кроз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, којом је постављен темељ заштите људских права и слобода у Европи и коју су ратификовале све државе Савета Европе укључујући и Републику Србију. Кандидат се у оквиру права Европске уније осврнуо и на Конвенцију Савета Европе о борби против трговине људима, као и на Конвенцију Савета Европе о прању, заплени и одузимању прихода стечених криминалом и о финансирању тероризма.

Четврта глава са насловом „Унутрашњи прописи као правни оквир за сузбијање трговине људима“ (стр. 36-44) посвећена је прописима Републике Србије којима је регулисан проблем трговине људима, а који се могу класификовати у правнополитичка документа и законске прописе. У оквиру прве групе прописа наведен је Устав, највиши правни акт Републике Србије, затим Национална стратегија за борбу против организованог криминала, Друга стратегија борбе против трговине људима и Стратегија борбе против трговине људима. У оквиру друге групе прописа приказана је инкриминација кривичног дела трговине људима кроз кривично законодавство Републике Србије. Конкретно као најзначајнији прописи наводе се Кривични законик Републике Србије и Законик о кривичном поступку Републике Србије (У даљем тексту: ЗКП).

Пета глава (стр.44-50) посвећена је појму, законским условима за одређивање и врстама посебних истражних техника. Кандидат у овом делу рада дефинише појам посебних истражних техника и потребу њихове примене у циљу ефикаснијег откривања и доказивања најтежих кривичних дела. Поред тога у раду се детаљно обрађени законски услови за примену посебних истражних техника, и то одредбе ЗКП који прописују општа правила за примену посебних истражних техника, кривична дела на која се примењују, материјалноправне услове за њихову примену, поступање са прикупљеним доказима, као и питање случајног налаза и очувања тајности прикупљених података. На крају овог поглавља таксативно су наведенепосебне истражне технике одређене ЗКП.

У наредном наслову рада под називом „Прикривени иследник“ (стр. 50-54) наводи се појам прикривеног иследника, разлози због којих је настао наведени институт и његова основна обележја. Поред тога, извршено је упоређивање института прикривеног иследника са институтом сведока сарадника и информатора. На крају овог наслова кандидат се осврнуо и на историјат примене института прикривеног иследника.

У седмој глави под називом „Прикривени иследник у кривичном процесном праву Републике Србије“ (стр.54-62) дата је дефиниција прикривеног иследника и њено појашњење у праву Републике Србије. Наведени су услови за одређивање прикривеног иследника прописани ЗКП као и одредбе које регулишу питање достављања извештаја и материјала од стране прикривеног иследника. Посебно је обрађена могућност испитивања прикривеног иследника као сведока и направљен је критички осврт на одредбу која

прописује да се судска одлука не може заснивати искључиво или у одлучујућој мери на исказу прикривеног иследника, чиме је законодавац ограничио начело слободне оцене доказа и потенцијално умањио ефикасност института прикривеног иследника.

У осмој глави под називом „Одговорност прикривеног иследника за противправне радње у току свог ангажовања“ (стр.62-70) тежиште је на детаљној анализи законских и теоријских решења везаних за одговорност прикривеног иследника за противправне радње у току његовог ангажовања. Тако је, најпре, детаљно обрађено питање етичке оправданости али и ефикасности изричите законске забране да прикривени иследник подстрекујена извршење кривичног дела уз осврт на ситуације у пракси које често нису у оквирима законске регулативе. У другом делу предметне главе обрађено је питање законске недефинисаности извршења кривичног дела од стране прикривеног иследника што оставља могућност за настанак различитих тумачења и ставова, као и до неуједначености судске праксе. У том контексту кандидат је презентовао решења више аутора о одговорности прикривеног иследника која су класификована у три категорије и на основу тога сумирао своја закључна разматрања.

У деветом наслову рада под називом „Прикривени иследник у упоредном праву – модели упоредног права у примени прикривеног иследника у откривању трговине људима“ (стр.70-77) кандидат првенствено обрађује моделе упоредног права у примени прикривеног иследника и ту прави дистинкцију у односу на два аспекта законског регулисања овог института. Конкретно кандидат обрађује специфичности института прикривеног иследника у земљама европско-континенталног и англосаксонског права. Кроз упоредни приказ, уопштено је извршен преглед сличности и разлика у регулисању института прикривеног иследника правима земаља европско-континенталног права и права Сједињених америчких држава (као најадекватнијег примера земље англосаксонског права). Урађена је и детаљна анализа законских решења из упоредне праксе у погледу забране подстрекивања, одговорности прикривеног иследника за извршење кривичног дела током ангажовања и његово поступање у својству сведока. У другом делу обрађена је упоредна пракса у примени института прикривеног иследника, конкретно, у откривању трговине људима.

Десетим, уједно и последњим делом, који носи назив „Улога прикривеног иследника у откривању трговине људима у Републици Србији“ (стр.77-81) анализирана је примена и ефикасност ангажовања прикривеног иследника у откривању трговине људима у Републици Србији. Ради прикупљања информација кандидат је користио отворене изворе о случајевима у пракси. Коришћено је и научно истраживање које су спровели др Сениша Достих и Саша Гозићу стручном раду под именом“ Трговина људима у Србији као криминални феномен“ из 2013. године, као и детаљна анализа судске праксе Врховног касационог суда. Услед сазнања да прикривени иследник у Републици Србији није ни деловао у откривању кривичног дела трговине људима, кандидат је покушао да разлоге за наведено открије консултовањем представника струке. У ту сврху обављени су разговори са представницима Тужилаштва за организовани криминал и Министарства унутрашњих послова Републике Србије, који су, у складу са својим делокругом надлежности и пређашњим искуством, изнели становиште по питању адекватности прописаних законских решења у законодавству Републике Србије поводом института прикривеног иследника.

У закључку (стр. 82-83) кандидат указује на значај примене института прикривеног иследника у откривању кривичних дела, посебно трговине људима. Стога упућује да је велики недостатак што се овако важан институт не примењује у борби против трговине људима у Републици Србији, за шта је свакако један од разлога недовољно јасна правна регулисаност деловања прикривеног иследника у криминалном окружењу. Са једне стране одсуство примене предметног института је оправдано са аспекта да се његовом применом угрожавају основна елементарна људска права и слободе. Са друге, пак, стране, неопходно је да се трговини људима супротстави на најефикаснији могући начин, и то употребом, по мишљењу многих, најбољег инструмената савремене криминалистике - института прикривеног иследника.

Кандидат сматра да управо резултати овог рада могу бити значајни као допринос разумевању и важности недвосмислене и ефикасне примене института прикривеног иследника у откривању трговине људима у Републици Србији. Генерални закључак је да је потребно инсистирати на унапређењу већ постојећих законских решења по угледу на нека друга, ефикаснија решења из упоредне праксе, како би се пронашла адекватна мера између

позитивних и негативних аспеката овог института и омогућило његово стално усавршавање у складу са захтевима које савремени криминалитет поставља пред државу.

Закључак и предлог

Након детаљног разматрања мастер рада „Улога прикривеног иследника у откривању трговине људима” кандидата Милице Марковић, можемо да закључимо да је пред кандидатом био сложен задатак са више аспеката. Требало је проучити и анализирати међународну и националну нормативу у области трговине људима, њено дефинисање, карактеристике и облике испољавања, затим извршити анализу примене посебних истражних техника, те детаљно усмерити пажњу на законско регулисање и практичну примену института прикривеног иследника у откривању трговине људима, посебно узимајући у обзир специфичност бића кривичног дела, потенцијалну тамну бројку овог облика криминала и прикривено деловање иследника у његовом откривању.

Кандидат је при писању овог рада кроз свеобухватну студију улоге прикривеног иследника у откривању трговине људима, детаљно анализирао и упоредну праксу у различитим правним системима и проучио сва релевантна питања везана за тему, предмет и циљ мастер рада.

Овај рад, поред своје научне вредности, претендује да има и практичну вредност јер је анализом утврђено да прикривени иследник, упркос значају, има ограничену примену у зависности од врсте кривичног дела, те да се, за разлику од других земаља, још увек не примењује у Републици Србији за откривање и сузбијање трговине људима. Ипак, охрабрујуће је мишљење струке да, услед потврђеног значаја и ефикасности прикривеног иследника, постоји тенденција да ће се у будућности све више прибегавати његовом ангажовању, чак и када је у питању кривично дело трговине људима. Да би се наведено остварило, свакако је неопходно потпуно и недвосмислено регулисати питање његовог ангажовања, како не би долазило до постојећих проблема у пракси услед различитих тумачења.

На основу свега наведеног Комисија закључује да је мастер рад „Улога прикривеног иследника у откривању трговине људима” кандидата Милице Марковић резултат самосталног и оригиналног научног рада из области кривичног процесног права. Кандидат је у раду систематизовао и анализирао постојећу правнотеоријску литературу и домаћу и међународну нормативу, уз спровођење теоријског и практичног истраживања и својим радом дао допринос науци кривичног процесног права.

С обзиром да су испуњени сви услови из чл. 36 Правилника о мастер студијама Правног факултета у Нишу, Комисија сматра да је мастер рад „Улога прикривеног иследника у откривању трговине људима” кандидата Милице Марковић подобан за јавну одбрану, па предлаже усвајање Извештаја о оцени мастер рада и подобности за његову јавну одбрану.

У Нишу, дана 22.11.2022. године.

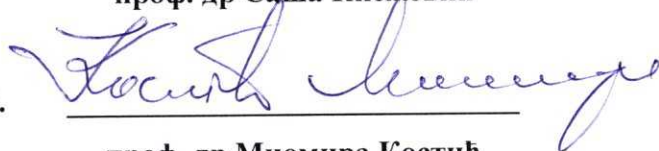
ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

1.

проф. др Саша Кнежевић

2.

проф. др Миомира Костић

3.

доц. др Иван Илић